

HISTORIE ROTTERDAMSE DEELGEMEENTEN

Deel 12

Een nieuwe eeuw

Ondanks het gerommel op rijksniveau waarbij wetsvoorstellen voor een Stadsprovincie respectievelijk worden ingediend, de behandeling gestaakt en alsnog ingetrokken, komt de stedelijke Stuurgroep in 1997 met constructieve voorstellen voor de toekomst van het bestuurlijk bestel in Rotterdam. De gemeenteraad neemt de aanbevelingen over in 1998. De deelgemeentenvoorzitters gaan de nieuwe eeuw in met aanbevelingen voor de inrichting van het bestuurlijk huis van Rotterdam in de bestuursperiode 2002 - 2006.

Uit onderzoeken en gesprekken die de Stuurgroep in 1996 en 1997 voerde met burgers, bestuurders en ambtelijke vertegenwoordigers werd het de Stuurgroep duidelijk dat er nog altijd grote behoefte bestaat aan een bestuurslaag in de onmiddellijke nabijheid van de burgers. Maar dan wel met helder omschreven taken en bevoegdheden.

De Stuurgroep kwam in haar rapport (oktober 1997) tot de conclusie dat in recente discussies over het vraagstuk hoe het bestuur dichterbij de mensen gebracht kan worden, de nadruk sterk was komen te liggen op de inrichting van beleidsprocessen. Deze moesten zo zijn vormgegeven, dat een optimale betrokkenheid van burgers mogelijk en zelfs gewaarborgd was. Deze nadruk op de proceskant was een logische vervolgstap nu de formele bestuurlijke organisatie, het deelgemeentebestel, stond en functioneerde. Een goede inrichting van beleidsprocessen was volgens de Stuurgroep belangrijk, omdat in de loop van de jaren de overtuiging gegroeid was dat de effectiviteit van het overheidsbeleid steeds minder werd bepaald door de passieve acceptatie daarvan en steeds meer door de mate waarin burgers een rol konden spelen in het opstellen en uitvoeren ervan. De noodzaak van participatie van burgers als opgave voor de inrichting van beleidsprocessen moest dus voorop staan. Conclusies over de gewenste bestuurlijke structuren moesten daarvan zijn afgeleid: de structuren moeten optimale betrokkenheid van burgers en organisaties mogelijk maken.

Op basis hiervan heeft de Stuurgroep uitvoerig laten onderzoeken welke opvattingen en verlangens burgers hadden ten aanzien van het bestuur van Rotterdam. De resultaten van dit onderzoek gaven de Stuurgroep aanleiding tot de volgende drie conclusies:

1. Het deelgemeentebestel heeft een duidelijke verankering in de Rotterdamse samenleving en staat als zodanig niet ter discussie bij de burgers.
2. De burgers kennen aan gemeentebestuurders een andere rol toe dan aan de deelgemeentebestuurders.
3. Bij de burgers bestaat geen helderheid over hoe taken en bevoegdheden zijn verdeeld tussen de verschillende bestuurlijke niveaus.

Op basis van dit onderzoeksresultaat constateerde de Stuurgroep een fors draagvlak voor optimalisering van het bestel, waarbij de groeiende wens van burgers om actief betrokken te zijn of te worden bij de vormgeving van hun eigen woon en leefomgeving (en daarvoor ook zelf verantwoordelijkheid te dragen) een grote rol speelde. Die ontwikkeling zou vooral voor de interne deelgemeentelijke bestuurspraktijk gevolgen moeten hebben, omdat de deelgemeente als het ware de 'eerste lijnsbestuurslaag' is.

Hierbij is voorwaarde dat helder moet zijn waartoe die 'eerste lijnsbestuurslaag' wel of niet in staat is, wat zal moeten leiden tot een scherpere werkverdeling tussen centraal en decentraal bestuur binnen Rotterdam. Hierbij gebruikte de Stuurgroep de term 'ontmenging'

Uitgangspunt voor de Stuurgroep was een stedelijke decentralisatie in de vorm van deelgemeenten onder de volgende voorwaarden:

- a. een breed samengesteld taken en bevoegdhedenpakket, zodat het algemeen vertegenwoordigende deelgemeentebestuur integrale afwegingen zou kunnen maken;
- b. voldoende vrije begrotingsruimte om middelen toe te kunnen delen op basis van de eigen beleidsprioriteiten op die terreinen waarop het deelgemeentebestuur bevoegd is;
- c. niet alleen een breed takenpakket, maar ook een pakket van gewicht: het zou ook moeten gaan over zaken die de burger belangrijk vindt en waarvoor de gang naar de stembus de moeite waard is;

- d. de overgedragen taken en bevoegdheden zouden moeten passen bij de schaal van de deelgemeenten: de effecten van besluitvorming moest beperkt blijven tot de eigen deelgemeente of een deel daarvan;
- e. de overdracht van centraal naar decentraal niveau zou moeten bijdragen aan de helderheid voor derden en drempels verlagen en bijdragen aan de effectiviteit van het lokale bestuur;
- f. de overdracht van centrale bevoegdheden diende gepaard te gaan met een wijziging in bestuursstijl: burgerparticipatie dient de "civic responsibility" te stimuleren;
- g. de overdracht van centrale bevoegdheden zou de stedelijke samenhang niet mogen verstoren en indien nodig zou het stedelijk bestuur op grond stedelijke prioriteiten decentraal beleid moeten kunnen "overrulen".

Van een deelgemeentebestel onder bovenstaande voorwaarden kon in neerwaartse zin worden afgeweken, indien de specifieke kenmerken van het gebied een dergelijk deelgemeentebestuur niet zouden toelaten. De Stuurgroep dacht hierbij specifiek aan het Centrumgebied en de wijk Pernis. In beide gebieden moest een andersoortig, maar wel gekozen, adviesorgaan komen, vergelijkbaar met de wijkraad nieuwe stijl.

In hetzelfde jaar dat de Stuurgroep haar rapport publiceerde werd ook de bezoldiging van de leden van het dagelijks bestuur en de vergoeding van de deelraadsleden (met terugwerkende kracht vanaf 1996) verder aangepast als gevolg van nadere regelgeving van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Door deze regelgeving werd de gemeente gedwongen het (landelijke) vergoedingssysteem voor gemeentelijke bestuurders ook toe te passen op de deelgemeentelijke bestuurders, wat in sommige gevallen tot een lagere en in de meeste gevallen tot een hogere vergoeding leidde.

De gemeenteraad heeft in 1998 ingestemd met de aanbevelingen uit het rapport van de Stuurgroep. De uitvoering van de aanbevelingen is medio 2001 voltooid.

Er wordt niet meer gesproken over de grenzen, die min of meer vast lijken te liggen. Ten aanzien van de ambtelijke ondersteuning wordt afgesproken hier nader naar te kijken, wat ook geldt ten aanzien van de aansturing van de diensten. De kernwoorden in deze fase in de ontwikkeling van het deelgemeentebestel zijn 'ontmenging' en 'verbetering'. Ontmenging om te komen tot helder afgebakende taken- en bevoegdhedenpakketten, en verbetering waarbij de nadruk ligt op de beleidsprocessen binnen de deelgemeenten en vooral de participatie van bewoners daarbij.

De deelgemeenten markeren hun kant van de afronding van dit proces in het jaar 2000 met de uitgave van een boekje ("Verbetering Rotterdams Bestuur, de deelgemeentelijke bijdrage"), waarin zowel wordt teruggekeken op de bereikte resultaten als vooruitgekeken naar de mogelijkheden voor de naaste toekomst. Ter afsluiting van de bestuursperiode 1998 - 2002 presenteren de deelgemeentenvoorzitters in 2002 een 'memorandum' voor de vormers van een nieuw college van burgemeester en wethouders met aanbevelingen voor de inrichting van het bestuurlijk huis van Rotterdam in de bestuursperiode 2002 - 2006.